

om og hvad ikke, og da denne Diskussion er begyndt med en saa mærkkelig historisk Fremstilling af det ærede Medlem fra Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti), maa det maaſkee være mig tilladt at bringe noget fuldstændigere i Erindring, hvad det var, der dengang skete. Det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) optog den Paastand, som var fremsat af hans tidligere Medforslagsstiller, og vilde hævde, at hans Fremstilling var correct. Denne gik ud paa, at der mellem Godseiere og Ikke-Godseiere var truffet en Overenskomst om Fæstesagens Ordning, som Regjeringen imidlertid vægrede sig ved at modtage. Jeg haaber at have været ganske correct i at fremsætte Udtrykkene: Godseiere og ikke Godseierne; thi saaledes vilde det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) have, at Sagen skulde fortaaes, men saaledes talte ikke det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti). Han sagde aldeles tydelig til os — det staaer her i Tidenden — at „Mænd her i Folkethinget udgav sig for at gjøre dette Forslag paa Godseiernes Vegne, men det strandede paa den daværende Regjering“. Han føiede til, for at man ikke skulde misforstaae ham: „Det var ikke Godseierne, der modsatte sig det, men den daværende Regjering, og det er denne, der skal bære Skylden for, at Fæstesagen endnu ikke er løst.“ Egeoverfor saa stærk en Paastand turde det dog nok være Umagen værd at erindre om, hvad dette Forsøg i 1856 i Virkeligheden gik ud paa, hvorledes det fremkom, og hvilken Skæbne det fik. Det begyndte med, at der her i Folkethinget om et privat indgivet Dvangslovsforslag nedfattes et Udvalg. Dette Udvalg, som bestod af Aagaard, N. P. Hansen, S. A. Hansen, Monrad, Doppermann, Eschering og Tutein, henvendte sig i en Skrivelse til den daværende midlertidige Indenrigsminister Bang og sagde ham deri, at der under visse Forudsætninger, navnlig ogsaa den, at Regjeringen fuldt og ubetinget kunde slutte sig dertil, var Tilbøielighed hos dette Udvalgs enkelte Medlemmer til at enes om en vis Art af

eenskomst. Hvad denne Afgjørelse skulde gaae ud paa, udvikledes derpaa i korte Træk. Mellem dem, der skrev til Indenrigsministeren og altsaa vare Bærerne af den hele Tanke, var der een Godseier, nemlig Peter Tutein til Marienborg. Indenrigsminister Bangs Svar herpaa er idag blevet omtalt af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen), som om det indeholdt en Afvisning fra Regjeringens Side af Forslaget. Smidlertid vil man let finde ved at eftersee i Tidenden for det paagjældende Aar i A nhang B Spalte 372, at det var saa langt fra, at den daværende Indenrigsminister har studt Forslaget tilside, at han tværtimod kun siger, at Forslaget dog umulig kunde blive til Lov i den daværende Samling, og da han kun var midlertidig Minister, ansaae han, det for aldeles uhenſigtsmæssigt at binde sin Efterfølger. Det hedder nemlig i hans Svar, at Sagen har været forelagt for hans Colleger, og at han efter det samlede Ministeriums Beslutning henleder Udvalgets Opmærksomhed paa, at: „Da fornævnte Grundtræk gaae ud fra et ganske andet System end det til Udvalgets Betænkning overgivne Udcast og i sin Udførelse kræver mange nye og indgribende Detailsbestemmelser, ligger det klart for, at et herpaa støttet Lovforslag ikke i indværende Session vil kunne gaae igjennem begge Thingene, saa at det kunde forelægges Hans Majestæt Kongen. Hans Majestæts Ministerium kan da ei finde det tilstedeligt, at det skulde tage nogle Bestemmelser om et saa vigtigt Spørgsmaal som det her fremsatte, forinden det foreligger til Afgjørelse, og det saa meget mindre, som Hans Majestæt Kongen ei endnu definitivt har udnævnt en Indenrigsminister for Kongeriget Danmark, under hvis Resjort dette Spørgsmaal nærmest vil henhøre“. Betragtede da saa Folkethingets Udvalg denne Skrivelse som et Afslag? Naabenbart ikke, om det end et Dieblift lod Sagen hvile. Det bedste, det meest slaaende Beviis herfor er, at Dagsordenerne af Februar 1856 jo først ere komne frem efter denne Skrivelse fra Ministeren. Denne Skrivelse bærer Datoen den 23de Januar 1856, og de paagjældende Dagsordener ere